

Kaynak: Eko IQ Dergisi

Tarih: 03 Mayıs 2017

Şeffaflık, Bireysel Sorumluluk ve İşbirliği

Yazar: Nevra YARAÇ

Thomson Reuters Sürdürülebilirlik Bölümü'nün kurucusu ve yöneticisi Timothy Nixon, sürdürülebilir kalkınmaya giden yolda tüketici haklarının korunmasının öncelikle bireylerin ve toplumun sağlığını iyileştirmek için temel önemde olduğunu söylüyor. Hakların korunmasında şeffaflık, bireysel sorumluluk; hedeflere ulaşmada ise uluslararası işbirliği olmazsa olmaz...

Tüketici haklarının korunmasının sürdürülebilir kalkınmaya en temel katkısı nedir?

Sürdürülebilir kalkınmanın büyük bir parçası insan sağlığını iyileştirmek ve korumak. Ülkelerin satılan gıdaların içeriklerini açıklama ya da çocuklara zarar verecek riskler konusunda tüketici koruma kanunlarını henüz uygulamaya koymadığı dönemde insanlar kendilerinin ya da çevrenin sağlığını nasıl etkilediğini, tehlike yaratıp yaratmadığını bilmeden ürün satın almaya mecbur kalıyordu. İnsan, çevre ya da ikisinin birden karşı karşıya olduğu riskler konusunda şeffaflık sayesinde sağlıklı koşullar muhafaza edilebilir. Bir halkın sürekli olarak sağlık konusunda kaygılar taşıdığını, sağlığını muhafaza etme çabasında olduğunu düşünün. Bu durumda etraflarında olan bitenle ilgilenmeyeceklerdir ki buna doğa ve çevre de dahildir. Çünkü herkes hayatta kalmaya odaklanmıştır, ormanlar yok edildiğinde neler olabileceğine değil. İnsanlar sadece sağlıklı olmaya kafa yormaktan uzaklaştıklarında okula, işe gidebilir ve çevre konusunda daha duyarlı olabilirler.

Hangi ülkeler ve sektörler bu konuda daha duyarlı?

Ülkelere göre değişiklik gösteren bir durum söz konusu. Örneğin ABD ya da Batı Avrupa'da açıklamaları zorunlu kılan düzenleyici sistemler var. Bu gereklilikleri yerine getirmeyen, örneğin ürettikleri gıdaların içeriğini ya da otomobillerin emisyon miktarını açıklamayanlar için çok ciddi cezalar söz konusu. Dolayısıyla sorunuzun yanıtı büyük ölçüde bu regülasyonlara dayanıyor. Regülasyonların olduğu yerlerde şirketler bu yeni durumlara hemen uyum sağlayabiliyor, hatta düzenlemenin gerektirdiğinden daha güvenli ürünler sunabiliyorlar. İşte bunlar "kısa vadede ne kazanabilirim" anlayışından ziyade stratejik düşünen ve bu sayede uzun vadede ayakta kalabilecek şirketler. Yine, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO) Avrupa'da ve ABD'de bazıları tarafından insan sağlığı için tehlikeli görülüyor. Ancak gelişmekte olan kimi ülkeler aynı bakış açısına sahip değil. Burada neyin risk olarak görüldüğü de önemli. Ancak bilimsel bir düzenleyici sistem söz konusuysa daha fazla şeffaflık ve daha yüksek sürdürülebilirlik düzeyinin tüketici deneyimine dahil olduğunu görüyorsunuz.

Düzenleyici kurumların bu meselede kritik önemi var yani...

Günümüzde devlet dışı kurumsal aktörlerin, devlet yaptırım olmasa dahi örneğin iklim konusunda lider olarak ortaya çıktıklarını görüyorsunuz. Zira şirketler, regülasyon olmasa da sürdürülebilirliği ve ürünleri konusunda şeffaflığı benimsemenin uzun vadede kendi sürdürülebilirliklerine ve başarılarına katkı sağladığını anlamaya başlıyorlar.

Peki bir vatandaş olarak tüketici ne yapmalı?

Bu konuda pozitif değişimler genellikle devlet müdahalesi sonucu gerçekleşiyor. Dolayısıyla tüketiciler aktif birer siyasi vatandaş olmalı. Hükümetlere, sizi temsil edenlere şeffaflığın, ürünlere ilişkin açıklamaların olmamasının getirdiği tehlikeler konusundaki endişelerinizi ifade edemiyorsanız kurban siz olacaksınız. Bu kadar basit. Büyük şirketlerin sesi çok daha yüksek çıkıyor ve her zaman da öyle olacak. Dolayısıyla tüketiciler kaygılarını dile getirme

ve şeffaflık talep etmede bireysel sorumluluk almalı. Demokrasinin farklı birçok formu var. Devletin karar alıcılarında etki yaratmak, ilişkiler kurarak ya da kitlesel tüketici eylemleriyle gerçekleştirilebilir. Buradaki etkiden kasıt devletin liderlerinin küçük bir zümreden ziyade çoğunluğun kazanımları, tüketicilerin karşı karşıya olduğu riskler konusunda şeffaflığın gerekliliği üzerine düşünmesini sağlamak. Bence en önemlisi bu. Yerel ürünler satın alırsanız üreticiyle ilişki kurabilirsiniz. Bu üreticinin ürünleri yetiştirdiği yer hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz, sebze ve meyvelerin üzerine size zarar verebilecek kimyasallar sıkılmış mı, bunu bilebilirsiniz. Yerel üreticiler genellikle küçük ölçekli üreticilerdir ve endüstrileşme düzeyleri düşüktür. Dolayısıyla yerel taze ürünler satın alındığı takdirde, ürünlerin yenilebilir halini uzun süreli korumak için gerekli kimyasal müdahalelerden de kaçınılmış olunur. Ya da kış ortasında muz yemek istediğinizde bu muzları dünyanın öbür ucundan size ulaştırmak için harcanan enerjiyi ve bunun iklim üzerindeki etkisini düşünün. Oysa terasınızda küçük bir domates tarlası olmasının ya da bahçenizde toprakla uğraşmanın, gökyüzüne bakmanın ve biraz temiz hava almanın insana sağladığı fayda çok önemli. Yerel bir üretici olarak tükettiğiniz gıdanın küçük bir bölümünü bile üretiyor olmanızın sağlık üzerinde ciddi faydası olacaktır.

Genel olarak Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne erişebilmenin yolu korumacı, içe kapanmacı politikalardan çok işbirliğinden geçiyor. Mevcut gelişmeler ışığında bu meseleyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Evet, sürdürülebilirliğe ilişkin sorunların çözümü işbirliği ve ortaklıktan geçiyor. Çünkü sürdürülebilirlik, yoksulluk, insan sağlığı ya da iklime ilişkin sorunlar yerel değil, ulusal ve çokuluslu bir niteliğe sahiptir. Buna en açık örnek, seragazi salımları. Çin'in ya da ABD'nin seragazi salımları dünyanın her tarafındaki deniz seviyelerini etkiliyor. Bu durum sürdürülebilirlikle ilgili karşı karşıya olduğumuz birçok meselede geçerli. Bir şeyin dünya üzerindeki etkisinden ziyade sadece bir ülke için iyi olmasına odaklanılması, karar alma sürecinde bizi işbirliğinden ve çokulusluluktan uzaklaştırıyor. Bu tarz bir yaklaşım devlet, şehir, köy hatta haneler düzeyinde olabilir. İşte bu, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşma noktasında büyük bir geri adımdır.

Eko IQ Dergisi'nin internet sitesinden alınmıştır. İlgili yazıya ulaşmak için lütfen [tıklayınız](#).